

Η παιδική εργασία στην Ελλάδα σήμερα

/ Πεμπτούσια

image not found or type unknown

Σε τουλάχιστον 100.000 με 150.000 υπολογίζονται οι ανήλικοι κάτω των 18 ετών που εργάζονται στην Ελλάδα. Είναι παιδιά που εγκατέλειψαν το σχολείο ή δεν πήγαν καθόλου σ' αυτό (τσιγγανόπουλα, μετανάστες και πρόσφυγες), ανήλικοι που εργάζονται τις απογευματινές ώρες, τα Σαββατοκύριακα ή στις διακοπές τους, πέραν της πρωινής φοίτησης στο σχολείο, σύμφωνα με την κοινωνική οργάνωση προστασίας νέων «Αρσις» (συγκέντρωσε τα στοιχεία σε συνεργασία με το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών, την Εθνική Στατιστική Υπηρεσία, το Δημοκρίτειο και το Πάντειο Πανεπιστήμιο).

Η διαφορά των τωρινών ανήλικων εργαζομένων με εκείνων των τελευταίων δεκαετιών του 19^{ου} αιώνα και των αρχών του 20^{ου} είναι ότι κείνα τα παιδιά ήταν ελληνόπουλα που προσπαθούσαν να βοηθήσουν στην αύξηση του πενιχρού οικογενειακού εισοδήματος.

Σήμερα, όμως, τα πράγματα είναι τελείως διαφορετικά αφού τα παιδιά που επωμίζονται με την άσχημη πλευρά της παιδικής εργασίας είναι πολλές φορές κάτω από δέκα ετών και πρόκειται για παιδιά αθίγγανων, προσφύγων, μεταναστών. Φυσικά υπάρχουν και τα ελληνόπουλα οικογενειών της υπαίθρου που με την εργασία τους βοηθούν στη συμπλήρωση των οικονομικών της οικογένειας

είτε βγάζουν το δικό τους χαρτζιλίκι . Αντίθετα για τα παιδιά αυτά η εργασία δεν τα εξαθλιώνει ούτε σωματικά ούτε ψυχικά. Αντίθετα τα παιδιά που εργάζονται «ως επαίτες», πόρνες κλέφτες, διακινητές ναρκωτικών είτε ως «δωρητές» οργάνων τα οποία είναι καταδικασμένα να βιώνουν καθημερινά τον πόνο και την ψυχική αλλά και σωματική εξαθλίωση.

Αν και ο ελληνικός νόμος ορίζει την απαγόρευση της εργασίας των ανηλίκων κάτω των 15 ετών, εντούτοις λογίζονται σαν συμβοηθούντα μέλη της οικογένειας. «Αρκεί να είναι όντως μέλη της οικογένειας» υπογραμμίζει με νόημα ο κ. Κουζής. Εύλογα προκύπτει το ερώτημα πώς μπορούν να ελεγχθούν όλοι εκείνοι που παρανόμως απασχολούν παιδιά. «Η Επιθεώρηση Εργασίας είναι μη επαρκώς στελεχωμένη» συνεχίζει ο κ. Κουζής. «Αντικειμενικά είναι δύσκολο να μεταβεί, ιδιαίτερα στις δυσπρόσιτες περιοχές, με αποτέλεσμα εκεί να ανθεί η μαύρη εργασία των παιδιών.

Ο νόμος είναι αυστηρός, αλλά δύσκολο να εφαρμοστεί στην πράξη», καταλήγει. Νομοθετικά, η Ελλάδα έχει επικυρώσει τη Διεθνή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού (ν. 2101/1992) για τον ορισμό της παιδικής εργασίας, τη Διεθνή Σύμβαση Εργασίας 182 της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας για τις χειρότερες μορφές παιδικής εργασίας (ν. 2918/2001), έχει ψηφίσει τον νόμο 1837/1989 για την προστασία των ανηλίκων από την απασχόληση, περιλαμβάνει άρθρο για την προστασία των εργαζομένων ανηλίκων στον ν. 3144/2003 περί κοινωνικού διαλόγου για την προώθηση της απασχόλησης και την κοινωνική προστασία, έχει συμπεριλάβει αναφορά για τα ανήλικα θύματα της εμπορίας ανθρώπων (trafficking) στον σχετικό ν. 3064/2002^[1].

Στην Ελλάδα οι νόμοι γίνονται «ελαστικοί» για κάποιους και σε συνάρτηση με τη μέγιστη καθυστέρηση που μπορεί να έχει η εκδίκαση μίας υπόθεσης –ένα με δύο χρόνια το νωρίτερο – αφήνει τους εργαζόμενους ανήλικους της χώρας μας αθωράκιστους σε κάθε είδους εκμετάλλευση και πιέσεις. Ο καθηγητής Κουζής υπογραμμίζει ότι «Η Ελλάδα έρχεται πρώτη στην παραβίαση της εργατικής νομοθεσίας. Έξι στις δέκα επιχειρήσεις που επανελέγχονται για παραβάσεις της εργατικής νομοθεσίας, βρίσκονται να μην έχουν συμμορφωθεί ή να έχουν εν μέρει συμμορφωθεί. Για τα παιδιά δεν εφαρμόζεται τίποτα από τη νομοθεσία. Πολλοί την παραβιάζουν, επειδή συμψηφιστικά έχουν όφελος». Αλλά αυτό δεν συμβαίνει μόνο στην Ελλάδα. «Γεμάτα από εργαζόμενα παιδιά είναι τα περίχωρα του Παρισιού, ενώ στις ΗΠΑ έξι από τις επτά διεθνείς εργατικές νομοθεσίες δεν έχουν επικυρωθεί», συμπληρώνει.

Η παιδική εργασία στην Ελλάδα βρίσκεται στο περιθώριο της έρευνας, όχι εξαιτίας της αδιαφορίας των διαφόρων οργανώσεων, των ειδικών μελετητών

αλλά και των πανεπιστημιακών, αλλά κυρίως γιατί το στοίχημα της απασχόλησης που αποτελεί κορυφαίο θέμα στη σχέση της Ελλάδας με την Ευρωπαϊκή Ένωση, δεν πρέπει να έχει «γκρίζες ζώνες». Καθώς, λοιπόν, η λέξη «ευημερία» συνεχώς αυξάνει τη συχνότητα χρήσης της στην πολιτική και οικονομική σκηνή της χώρας, μερικά στοιχεία έρχονται να δοκιμάσουν την ουσία της. Στοιχεία που αποκρύπτονται ή ακόμη χειρότερα αγνοούνται από την επίσημη κρατική εξουσία. Άλλωστε, η χώρα μας έχει το μοναδικό πλεονέκτημα να εμφανίζει ακόμα και σήμερα κενά στοιχείων σε πολλές επίσημες ευρωπαϊκές στατιστικές αναφορές.

Με την πολιτική που ακολουθείται σήμερα στον τρόπο συλλογής δεδομένων, η εθνική στατιστική υπηρεσία το δεύτερο τρίμηνο του 2006 δίνει πληθυσμό 8.000 παιδιών εργαζομένων ηλικίας 16-18. Αυτό όμως δεν είναι το πραγματικό για την Ελλάδα νούμερο. Τα πραγματικά στοιχεία της ντροπής για τη χώρα μας δείχνουν ότι 100.000 με 150.000 ανήλικοι κάτω των 18 ετών εργάζονται, ενώ μόλις λιγότεροι από 30.000 εξ' αυτών εργάζονται νομίμως. Δυστυχώς, μέσα σε αυτόν τον πληθυσμό καταγράφεται απασχόληση ανηλίκων σε χειρίστες μορφές εργασίας, όπως δουλειά στο δρόμο, πορνεία, εξαναγκαστική εργασία, κ.ά. Την ίδια στιγμή, στην χώρα μας 460.000 παιδιά ηλικίας κάτω των 18 ετών ζουν σε συνθήκες φτώχειας ενώ το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, χωρίς να συμπεριλαμβάνει τον πληθυσμό Ρομά και μεταναστών, υπολογίζει πως γύρω στις 40.000 παιδιά ετησίως εγκαταλείπουν το σχολείο πριν την ολοκλήρωση της εννιάχρονης υποχρεωτικής εκπαίδευσης και οδηγούνται στην αγορά εργασίας.

[1] <http://www.anthropos.gr/spots/spdetail.asp?SID=30> (2012)